

Buda-Crash - A nagy pilótajáték

2015 március 18. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Van két Józsink. Józsi1 – nevezzük így – menzát vezet. Minden nap nála ebédelek, mert Józsi olcsó és ízletesen f?z. Józsi1 dönthet úgy, hogy olcsóbb alapanyagokból dolgozik, esetleg romlott ételt kínál – sok sóval elmegy alapon.

De ha egyszer elrontom a gyomrom, lehet soha többet nem megyek hozzá. A visszacsatolás azonnali. Ezt Józsi1 is tudja.

Józsi2 ígéretet árul. Ha nála helyezem el a pénzem, magasabb hozamot realizálok. Mutat mosolygós, elégedett ügyfeleket és magas hozamokat a múltból. Az elégedett ügyfelek egy reklámügynökség fotó-katalógusából valók, a hozamok fiktívek. De ez nem derül ki azonnal, ugyanis amíg özönlenek az ügyfelek, addig nincs baj a kifizetésekkel, az újonnan befektet?k pénzéb?l ki lehet fizetni a régieket. Ezt nevezik pilótajátéknak. A visszacsatolás nem azonnali, s?t… Ezt Józsi2 is tudja.

(Fotó: MTI/Sallmayer Gábor)

Olvasom az MNB alelnökének nyilatkozatát. Szerinte nem valószín?, hogy a pénzügyi szolgáltatóknál a csalás elterjedtebb lenne, mint más piacokon. Igaza van, csak itt nagyobb a tét és nagyobb a kísértés. Ha a menza konyháján a sajtreszelékb?l lepottyan egy kicsi, jóllakik vele a szakács, abból még a tulajdonoson kívül másnak nem származott vesztesége, de ha a brókercégnél lepottyan egy-két millió… vagy egy-két milliárd, és nem veszik észre, abból rendszerszinten keletkezik probléma.

Ezt a jelenséget nevezik a közgazdaságtanban erkölcsi kockázatnak (moral hazard), ami nagyjából annyit tesz, hogy tudom, hogy rossz, amit teszek, mégis megteszem, mert ha nem derül ki, jól jártam, ha kiderül, addigra már messze járhatok a pénzzel. A veszteségeket pedig nem nekem kell majd állni teljes egészében.

Ezért van szükség szigorúbb állami szabályozásra azokon a piacokon, ahol kisebb a verseny és az információkkal könnyebb visszaélni. Szabályozni ugyanakkor nem annyira egyszer?, mert a háttérben javában zajlik a befolyásolás. Az USA-ban a 2007-2008-as válság el?tti években tizennyolcszor tett kísérletet a törvényhozás a derivatíva-piac szabályozásának szigorítására. A különböz? lobbi-érdekek nyomására mindannyiszor meghiúsult a törekvés. A végeredmény egy óriási lufi lett, ami 2008-ban kipukkadt. Az amerikai államnak 6 hét leforgása alatt 1500 milliárd dollárt kellett a pénzügyi közvetít? rendszerbe pumpálnia az adófizet?k pénzén, hogy az ne omoljon össze. (Az összeg az azévi magyar GDP tizenháromszorosa.)

Magyarországon a t?kepiaci törvény 2002 januárjától 2005-ig viszonylag szigorú szabályozási gyakorlatot írt el?, kétévente kötelez? vizsgálattal és átfogó helyszíni vizsgálatokkal. 2005. novemberét?l kikerült a jogszabályból a

kötelez? jelleg és csak akkor kellett a felügyeletnek ellen?riznie, ha kockázatot fedezett fel, ha alapos gyanú merült fel a befektetési szolgáltató szabálytalan m?ködésével kapcsolatban. 2009-ben – már a válság után – a Parlament ismét kötelez?vé tette a meghatározott id?közönkénti helyszíni ellen?rzést, de az intervallumot öt évben határozta meg, ami még mindig nagyobb mozgásteret engedett a korábbinál a csalárd brókercégeknek, hogy szabadon garázdálkodjanak.

2013-ban az MNB új vizsgálati rendszerének m?ködése során derült fény a Buda-Crash-re. A szabályozási eszköz egyszer?. Nem a beszolgáltatott jelentéseket vizsgálják – nem bízzák a kecskére a káposztaállomány nyilvántartását – hanem a helyszínen generáltatják az adatokat. A veszteség nagy, de eltörpül az amerikai rendszer veszteségei mellett. Szigorítani a szabályozáson sose kés?. Lehet, hogy ez több macerával jár, de a tisztességes brókercégeknek is ez az érdeke. A társadalomról nem is beszélve.

György László

egyetemi adjunktus,
BME Pénzügyek Tanszék

MOZGÁSTÉR

www.hirado.hu - Mozgástér-Blog

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Ajánló